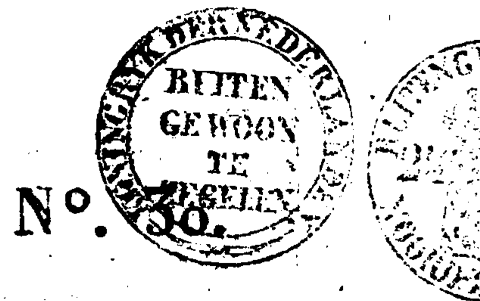
A°. 1829.

N°. 36.

BREDASCHE COURANT.

Zaturdag *den 18 Julij.*

P U B L I C A T I E.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad BREDA, brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat de praktische exercitien voor de Kadetten der *Koninklijke Militaire Akademie*, bestaande onder anderen in het schieten en werpen met geschut, op de Oosterhoutsche heide, met *Maandag den 20 dezer maand* een aanvang zullen nemen, en den 31 *Augustus aanstaande* zullen eindigen, met waarschuwing om gedurenden dien tijd, de passage over die heide in de rigting van het geschut te vermijden, ten einde zich aan geene ongelukken bloot te stellen.

BREDA, den 16 Julij 1829.

D E R O IJ, vt.

Ter ordonnancie van Denzelve;
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHRUIKES.

N E D E R L A N D E N.

BREDA. — 17 Julij.

Z. M. heeft goedgevonden, eene commissie tot het ontwerpen van eene wet op het openbaar onderwijs te benoemen, bestaande uit de heeren jonkheer *A. C. Membrede*, minister van staat, als voorzitter, jonkheer *R. W. J. van Pabst van Bingerden*, baron *C. L. G. J. van Keverberg van Kessel*, *J. van Toers*, *R. Metelerkamp* en *Th. Dotrenge*, leden van den Raad van State, mitsgaders Mr. *D. J. van Ewijck*, administrateur voor het onderwijs, de kunsten en wetenschappen bij het departement van binnenlandsche zaken, als leden, en den heer Mr. *P. D. E. Macpherson*, referendaris van de eerste klasse bij den Raad van State, aan deze commissie als secretaris toe te voegen.

De benoeming dezer commissie, waarvan de meerderheid der leden de katholijke godsdienst is toegedaan, strekt tot een nieuw bewijs, dat het Zr. Ms. doel geenszins is of kan zijn, om hoogstdeszelfs katholijke onderdanen in posten en bedieningen voorbij te gaan, gelijk menig Zuid-Nederlandsch blad hoogstdeszelfs loffelijke regering durft verwijten, dewijl hoogstdezelve de inrigtingen van het openbaar onderwijs, de kiem der vaderlandsche en godsdienstige gevoelens, aan eene volstrekte meerderheid van katholijken toebetrouwt. En indedaad deze hatelijke aantijging, slechts geschikt, om tweespalt en onrust tusschen de groote hoofdverdeelingen des Rijks te zaaijen, behoort met het aanhalen van daadzaken dubbel te worden tegengegaan. Wij hebben, in ons nommer van den 4 dezer, de ongerijmdheid dezer aantijging met opzigt der alhier opgerigte Militaire Akademie bewezen; ook hebben wij hetzelfde ten aanzien van den militairen stand betoogd. Wij hebben sedert gelegenheid gehad, de lijsten der officieren bij de onderscheiden korpsen der armee na te gaan en kunnen verzekeren, dat het getal der katholijke officieren ten minste met dat der protestantsche gelijk staat, na aftrek zelfs der zoodanigen, welke, in 1813 en 1814, gelijk wij gemeld hebben, in Oostenrijksche dienst zijn overgegaan en van een zeer groot aantal Belgen, welke, in die jaren, in Fransche dienst gebleven zijn.

In een dier altoos twiststokende dagbladen hebben wij onlangs ook gelezen, dat de Noordelijke provincien niet éénen katholijken vertegenwoordiger in de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben. De waarheid van de zaak is, en een iegelijk, die de lijst der leden van die kamer bezit, kan zich met eigen oogen daarvan overtuigen, dat, van de 110 leden, welke die kamer uitmaken, 61 katholiek en 49 protestantsch zijn. Die twiststokers moeten met cijfers en getallen overtuigd worden.

Hoe het zij, wij hopen, dat de werkzaamheden dier commissie en de anders door de hooge regering genomen doelmatige maatregelen, een onderwijs en beschaving bij den middelstand in de Zuidelijke provincien zullen ten gevolge hebben, gelijk aan die, welke, sints ettelijke jaren, in de Noordelijke provincien heerscht. Het jaarlijksch rapport van den minister van binnenlandsche zaken aan de Tweede Kamer over dit belangrijk gedeelte der bemoeijingen des bestuurs ziet thans, officieel, het licht. Wij zullen, des in de gelegenheid zijnde, in ons volgend nommer, onzen lezers een uittreksel uit hetzelve mededeelen.

W A L L A C H IJ E.

BUCHAREST. — 26 Junij.

Men heeft geene nadere berigten van het oorlogstooneel dan dat de Grootvisier te Schumla is aangekomen en aldaar zoo vele versterkingen aan zich trekt, als hem mogelijk is. Men weet ook niets van den uitslag der zending van den staatsraad *Anton Fonton*, die door den generaal *Diebitsch* naar Schumla gezonden is. De ophanden zijnde val van Silistria zal waarschijnlijk ook veel invloed op alles hebben. De graaf *Pahlen*, die het belegeringskorps voor Silistria kommandeert, heeft een gedeelte troepen naar Rustschuk gezonden om het korps, dat de baron *Geismar* uit Klein-Walachije tegen die vesting afgezonden heeft, te ondersteunen, zoodat men ook van dien kant gewigtige gebeurtenissen te gemoet ziet.

De berigten uit Konstantinopel van den 18 Junij geven slechts verslag van de aankomst der Engelsche en Fransche ambassadeurs en van hunne ontvangst aldaar.

D U I T S C H L A N D en Aangrenzende Rijken.

HAMBURG. — 10 Julij.

Uit Zweden schrijft men in dato den 3 dezer, dat de berigten omtrent de vooruitzigten op den oogst, over het algemeen, gunstig zijn. De rogge belooft overal in Zweden een goeden oogst, en ten gevolge van den in den laatsten tijd gevallen regen, staat het somerkoren zeer goed.

Volgens berigten uit Warschau heeft men ook door geheel Polen uitzigten op eenen zeer gezegenden oogst, waarom de granen in die streken ook gedaald zijn.

F R A N K R IJ K.

PARIJS. — 3 Julij.

De paus heeft niet alleen de orde der Jezuiten bevestigd, maar ook de Inquisitie meerdere uitbreiding gegeven. Te Forli, in Italie, is den 14 Junij, op bevel van den inquisiteur-generaal, een algemeen edict van den Paus afgekondigd, waarbij, met bedreiging van zware straffen, bevolen wordt om binnen eene maand aan de Inquisitie aan te klagen: de ketters, die genen, welke van ketterij verdacht worden, hunne begunstigers en verdedigers; degenen, die Joodsche of andere kerkplegtigheden hebben uitgeoefend of doen uitoefenen; de afvalligen van het Roomsch-Katholijk geloof; die tegen God en zijne heiligen en vooral tegen de H. Maagd godslasteringen hebben uitgebraakt, of die eenige hoonende daad tegen de H. beelden gepleegd hebben; die de geestelijken beleedigen of bedreigen; die verboden boeken bezitten of lezen enz. Voorts worden de bevelen van de regtbank der H. Inquisitie vernieuwd, waarbij verboden wordt met joden of ketters omtegaan, te slapen, te eten, te spelen, te dansen, derzelver kinderen te zogen, ten einde in geene betrekking met hen te komen. Eindelijk worden de geloovigen aangemaand zichzelve aantegeven, indien zij zich aan bovengemelde misdrijven hebben schuldig gemaakt ten einde vergiffenis te bekomen; belovende de Inquisiteurs alles geheim te zullen houden. —

Mengelingen.

BIJZONDERHEDEN OMTRENT HET TOONEEL DES OORLOGS.

(Vervolg, zie ons vorig nommer.)

Betreffende het klimaat van dit land, drukt de Heer WALSH zich aldus uit: een zuidenwind brengt regen en slecht weder aan, het tegendeel heeft plaats bij eenen westen wind.

Gedurende de lente alleen kan men beproeven den *Balkan* te beklimmen, alsdan groeit alles in overvloed, het water in de rivier is zuiver en de lucht altijd helder.

Daarentegen houdt in den zomer alle groei op, de rivieren droogen, om zoo te zeggen, op, en de brandende grond wordt dor en onvruchtbaar. Bij dag is de hitte der zon onverdragelijk, en 's nacht heeft de koele dauw een' zeer nadeeligen invloed op het menschelijk ligchaam.

Gedurende den winter zijn de wegen dik met sneeuw bedekt; of wel de grond biedt geen' tegenstand, maar wijkt onder den voet van hem, die het durft wagen er over te gaan. Beken worden veranderd in stroomen. Dit is de reden dat de Turken in eene volkomene gerustheid leven, en het voor onmogelijk houden om van den kant van het vaste land overvallen te kunnen worden; van den zeekant integendeel meenen zij alles te vreezen te hebben.

De Turksche soldaat, of, beter gezegd, cavalerist is te regt altijd beroemd geweest. De Turk weet zich van zijne korte, kromme sabel niet alleen met behendigheid te bedienen, maar doet zulks op eene bijzondere wijze, waarin hij alle overige Europesche krijgslieden overtreft. Hij zit gemakkelijk en onverschrokken te paard, en weet met eene ongehoorde behendigheid de gevaarlijkste wegen overtekomen, terwijl noch steile rotsen, noch afgronden, noch slecht gelegen en wankelende bruggen hem in zijne vaart kunnen stuiten. Daar hij van kindsbeen af is groot gebragt en gemeenzaam geworden met paarden, welker ras zich van alle andere door snelheid, duurzaamheid en zekerheid onderscheidt, zal hij nog lang met voordeel tegen zijnen vijand kunnen strijden.

De Turksche infanterie verdedigt zich dapper in hare verschansingen en hinderlagen; maar zelden ontmoet men dezelve in 't open veld of in geregelde slagorde, en zoo zij er zich al vertoont, is de wederstand, welken zij biedt noch hardnekkig noch kloekmoedig, en meestal wordt zij geslagen.

Hetgeen echter het denkbeeld van de geschiktheid des Turkschen soldaats voor den oorlog bevestigt, is de geheele zeldzame omstandigheid, dat de infanterist tevens als cavalerist vecht, en zoo ook omgekeerd. Zoodra het paard van een cavalerist wordt doodgeschoten, rangschikt hij zich terstond onder het voetvolk en strijdt als infanterist. Het is niet te ontkennen, dat de Turken eene geduchte magt bezitten, welke in vroegere oorlogen, en zelfs in den laatsten veldtogt tegen de Russen (tot de dapperste soldaten van Europa behoorende), eene veerkracht en volharding heeft aan den dag gelegd, waaraan laatstgenoemden zelve openlijk regt laten wedervaren.

Volgens eene oude, bij de Turken algemeen bekende, voorspelling, welker vervulling zij stellig oordeelen eenmaal te moeten plaats hebben, gelooven zij dat een naburig volk (de Russen namelijk) hen uit Europa zal verdrijven, welks opperhoofd in zegepraal zijne intrede in hunne hoofdstad doen zal. Dit noodlottig vooroordeel zal niet weinig toebrengen, om de uitvoering der krachtvolle en doelmatige maatregelen van Sultan Mahmud II te verhinderen; en zoo het ongeluk wilde dat den regerenden Keizer (die, door zijne persoonlijke hoedanigheden, zoo beminnelijke vorst) hetzelfde lot van zijne voorgangers trof, en dat het noodlot hem niet langer de teugels der regering in handen liet, kon die voorzegging wel bewaarheid worden. Hiervan zal men zich overtuigen wanneer men nagaat, dat de vermindering der bevolking (voorheen telde men in *Konstantinopolen* 900,000 zielen), de tweedragt der grooten, hunne gouddorst en onbegrensde eerzucht het rijk in eenen staat van verval hebben gebragt, welke niet dan op deszelfs geheelen ondergang kan uitloopen. Aldus ziet men, in een der schoonste en vruchtbaarste landen, krachtige, welgemaakte menschen, met een indrukverwekkend *(imposant)* uiterlijk voorkomen, de slagtoffers van luiheid en ongezelligheid worden! —

DE VERKIEZINGEN.

Dezelve zijn dan afgeloopen. Verre van die bladen na te volgen, welke, den echt Oud-Nederlandschen aard gansch en al verzakende (en deze zijn in geen gering getal) de keuze der Provinciale Staten van leden in onze Tweede Kamer der Staten-Generaal goed- of afkeuren, toejuichen of uitfluiten, gelijk de onrustige, door vreemden geest gedreven, toeschouwers in de Schouwburgen tegenwoordig gewoon zijn te doen, zullen wij, in de wijsheid van onze grondwettige instellingen en in de uitvoerders derzelve berustende, ons vergenoegen met de namen der herkozene en der nieuw verkorenen, derzelver stand in de maatschappij, zoo wel als de daden dergenen, in welker plaats zij getreden zijn, voor zoo verre deze tot onze kennis zijn gekomen, onzen lezeren mede te deelen.

De Grondwettige orde der provincien volgende, vinden wij vooreerst, voor onze provincie Noord-Braband, herkozen de heeren Jonkh. L. A. J. J. J. van Sasse van IJsselt en Mr. A. G. Vermeulen, burgemeester van 's Bosch, de eerste van welke zich, in vroegere zittingen van voormelde Kamer, door zijne tegenstand tegen het *Collegium Philosophicum* en de andere zich steeds door zijne opregte en volstandige aankleving aan onze wettige regering onderscheiden heeft. De heer A. J. J. H. Verheijen, burgemeester van Boxmeer, voormaals secretaris van staat onder Koning Lodewijk Buonaparte, heeft zich mede steeds door zijne aankleving aan de goede grondbeginselen kennelijk gemaakt, doch is thans door den heer Mr. J. L. A. Luijben, Districts-Commissaris van het 2e Districts-Ambt, hoofdplaats Boxtel, vervangen.

De heeren Jonkh. P. J. de le Vielleuze en A. F. Pascal d'Onyn, zijn, voor de Provincie Zuid-Braband, ingekozen.

Jonkh. K. M. J. G. de Brouckere, van Maastricht, dezelfde, die, in de zitting der Tweede Kamer van maandag den 3 november 1828, het voorstel tot het doen intrekken der exceptive wetten van 10 en 20 April 1815 en 6 Maart 1818 heeft gedaan, doch welk voorstel, in de zitting van gemelde Kamer, van dingsdag den 2 december daaraanvolgende, het ongeluk gehad heeft van verworpen te worden, is ditmaal herkozen. Wij lezen omtrent deze herkiezing, in een onzer tegenwoordig als uit den grond verrijzende dag- en weekbladen, het volgende:

Maastricht. — 9 Julij.

» Triomf! » Zij die ons met geweld weder tot het jammerlijke » tijdstip van 1815 wilden terug brengen, hebben op nieuw het » onderspit moeten delven. Het committé van kuiperijen, met » deszelfs waardige trawanten, zijn in hunne bemoeijingen te leur » gesteld geworden, en alle de door hen aangewende listige po- » gingen zijn vergeefs geweest. De heer de Brouckere is wederom » ingekozen als Lid van de Tweede Kamer! De geheele stad is » opgetogen van vreugde."

Hoe vinden onze bedaarde, verstandige lezers dien triomf-zang? Hoe dat committé van kuiperijen en die trawanten daarvan te Maastricht? Hoe die listige pogingen? Hoe die opgetogenheid der Maastrichtenaren, die zich, eeuwen lang, de zachte, vaderlijke regering der Vereenigde Provincien, als Generaliteits-land, zoo zeer hebben laten welgevallen? — Hoe vinden onze verstandige lezers dezen louter franschen, doch zeer onbehendigen franschen wind?

De waarheid is, dat de heer de Brouckere, door de staten van Limburg, met 30 stemmen, dus met eene meerderheid van slechts 7 stemmen boven zijnen mededinger, den heer Michiels de Verduijnen, die er 23 bekomen had, herkozen is. De heeren staten van Limburg waren derhalve alles zoo opgetogen niet. (*)

De heer Jonkh. A. J. B. van Suchtelen tot de Haere, dit jaar eenig aftredend lid voor de provincie Overijssel, is ons van geene andere zijde bekend, dan dat hij een groot voorstander der jagt, doch een groot vijand van eenige vrijheid der jagt is. Een vrij zonderling advies, dat Z. Ed. bij gelegenheid van een voorstel van wijlen Jonkh. J. M. Kemper, de vrijheid der jagt betreffende, voor ettelijke jaren (want de heer van Suchtelen is een van die leden der Kamer, waarvan wij in ons nommer van den 4 dezer gewaagden, welke deze hunne posten, *ad vitam* schijnen te hebben) heeft uitgesproken, is, naar ons beste onthoud, het eenige, dat het geachte lid, gedurende zijne veertienjarige zitting in de Kamer, heeft uitgebragt.

De verkiezingen der staten van Gelderland zijn zoodanig uitgevallen, dat de Baron O. van Randwijck van Rossem is herkozen, en de heer E. W. van Dam van Isselt in de plaats van den Baron D. L. van Brakell tot den Brakell is gekozen.

De provinciale staten van Luik hebben, in plaats der aftredende heeren T. A. Loop en O. Le Clercq, de heeren Collet en d'Omalius Thierry gekozen. Beide deze heeren hebben mede te voren zitting in de Kamer gehad, doch zich in dezelve alleen destijds door gematigdheid onderscheiden. De *Courier de la Meuse* vijzelt deze verkiezing hoog op, en meldt zelfs, dat de inwoners, des avonds der verkiezing, deze heeren *serenades* gegeven hebben. Luik zal dus luik-waardige en vooral muzijk-volle vertegenwoordigers hebben. Nu, het vaderland van *Gretry* mag deszelfs vertegenwoordigers ook wel op een weinig zang onthalen.

Jonkh. J. van Crombrugghe, burgemeester van Gent, is voor de provincie Oost-Vlaanderen herkozen. Deze heer heeft, in de zitting van dingsdag den 10 Februarij dezes jaars, het naderhand door de Eerste Kamer der Staten-Generaal verworpen voorstel tot eene verbeterde regeling der regterlijke magt helpen doen. Het tweede lid, hetwelk dit jaar moest aftreden, Graaf Vilain XIIII burgemeester van Bazele, is door den Baron van den Broecke van Terbecque vervangen geworden. Wij lezen desaangaande, in een ander papier:

Gent. — 9 Julij.

» Eene nieuwe ramp treft de natie! In plaats van den Graaf » Vilain XIIII is de Baron van den Broecke van Terbecque tot afge- » vaardigde bestemd."

(*) Een dagblad verzekert zelfs, dat deze meerderheid slechts *in ééne stem* zou bestaan hebben.

Die heer VAN DEN BROECKE VAN TERBECQUE moet wel een verschrikkelijk man voor de natie wezen of het blad zeer winderig zijn. Het laatste is wel het waarschijnlijkste.

De heer F. L. DEROUCK is voor laatstgemelde provincie herkozen.

Voor West-Vlaanderen zijn de heeren F. X. J. DE LANGHE en P. VERANNEMAN herkozen, terwijl de heer F. A. DE MEULENAERE door den heer SANDELIN, voorzitter der regtbank van eersten aanleg te Brugge, vervangen is geworden. Een Zuid-Nederlandsch dagblad beschuldigt den Gouverneur van West-Vlaanderen in dezen van *concussie*. Eene zware beschuldiging! Maar verhaalt tevens, dat de heer DE MEULENAERE over deze zijne *déconfiture* door eene *serenade* vertroost geworden is. *Serenades* in blijdschap, *serenades* in verdriet. Altoos *serenades*. O! wat is er van onze deftige Vlamingen geworden!

De heeren Baron F. C. M. H. DE SECUS, Baron H. B. G. DE ROISIN en CH. LE HON, de drie aftredende leden voor de provincie Henegouwen, zijn allen herkozen. De eerste en laatste dier heeren gaan, uit hoofde hunner buitengewone bemoeijingen in de laatst afgeloopen zitting, in portret uit. De laatstgemelde heeft, met den heer CORVER HOOFT, in de zitting van donderdag den 5 Maart, het bekende *Adres van mededeeling aan den Koning* wegens de menigte rekesten voorgesteld.

De heer TAINTENIER, mede een voormalig lid der Kamer, die zich echter nooit door eenige buitengewone daad in dezelve onderscheiden heeft, vervangt den overleden heer A. DESMANET, welke in het jaar 1830 zou hebben moeten aftreden.

Van de twee en twintig vertegenwoordigers der provincie Holland, moesten er dit jaar zeven aftreden; van deze zeven zijn er vijf, te weten: de heeren jonkheer A. WARIN, jonkheer H. BACKER, Mr. J. H. VAN REENEN, jonkheer G. BEELAERTS VAN BLOKLAND en jonkheer G. CLIFFORD, met eene groote meerderheid, herkozen.

Le Catholique, een blad, dat te Gent gedrukt wordt, derft zich, aangaande die herkiezingen, op de volgende wijze uitlaten:

» De publieke geest ontwaakt in Holland. Zullen wij dan nog
» den *onbedachten* (l'inconsidéré) WARIN, den *vreesachtigen* (timide) VAN REENEN, *den slaafschen* (servile) BEELAERTS VAN BLOKLAND blijven verdragen?

» De heeren BAKKER en CLIFFORD zijn niet *van de krachtigste* » (des plus vigoureux) en de heer SCHOONEVELD is al te zeer een » aanhanger van het *mezzo termine*. Daar moet eene algeheele » zuivering plaats hebben."

Is dan de volle vrijheid der drukpers eerst onlangs geproclameerd, om onze vertegenwoordigers met scheldnamen begroet te zien?

De heer SCHOONEVELD, een der vier leden, welke het hier boven reeds vermelde voorstel tot eene verbeterde regeling der regterlijke magt hebben gedaan, is door den heer Mr. W. W. DE JONGE, advokaat in 's Gravenhage, bekend als een der bekwaamste redenaars van ons Rijk, vervangen geworden.

In de plaats van den heer Mr. F. VAN DE POLL, burgemeester van Amsterdam, die verzocht heeft, bij de verkiezingen in geene aanmerking te mogen komen, is gekozen de heer Mr. P. A. BRUGMANS, een zeer vermaard advokaat te Amsterdam.

Jonkheer J. REPELAER bedankt hebbende, hebben de provinciale staten geoordeeld diens zoon, jonkheer O. REPELAER VAN MOLENAARSGRAAF, in deszelfs plaats te moeten kiezen, denwelken zeker blad niets anders weet te verwijten, dan dat hij met eene dochter van Z. Exc. den minister van finantien gehuwd en slechts even dertig jaren oud is (*).

Dat de heer C. G. BOGAERS, het eenig aftredend lid voor Zeeland, door de brave Zeeuwen, de eersten onder Nederlandsch bevrijders van het Spaansche juk, zou worden herkozen, daaraan hebben wij nooit getwijfeld.

Voor de provincie Namen moest dit jaar niemand aftreden.

Antwerpen heeft de heeren, jonkheer H. F. X. COGELS en W. F. VAN GEERTRUYEN, welke beiden zich ten wet schijnen te hebben gemaakt, om nooit of bijna nooit voor de voordragten der regering te stemmen, herkozen.

Voor Utrecht is de heer Mr. H. M. VAN ASCH VAN WIJCK, burgemeester der stad Utrecht, een der werkzaamste en ijverigste leden der vergadering, en, voor Groningen, jonkheer J. JAMES, beide eenige aftredende leden dier provincien, weder ingekozen. Jonkheer G. HORENKEN VAN ALBERDA VAN BLOEMERSMA is, voor laatstgemelde provincie, gekozen in plaats van den overleden Jonkheer, HORA SICCAMA VAN SLOCHTEREN.

(*) Bij het lezen van dit dwaas en hoogst ongepast verwijt valt ons het bekende antwoord in van den jongen gezant, die, door de Staten-Generaal onzer zeven Vereenigde Provincien naar een der noordsche hoven gezonden zijnde, van den vorst aldaar het verwijt ontving, dat hij nog geenen baard had. » Hadden de Staten, mijne edelmogende heeren, begrepen, dat het verstand » in den baard stak, zij hadden u eenen bok uit Noorwegen gezonden." Aldus luidde dit antwoord.

Voor Vriesland zijn de heeren Baron W. F. L. RENGERS en Baron M. P. D. SIJTSAMA herkozen. Laatstgemelde is een der vier leden welke tegen de jongst aangenomen wet op de drukpers gestemd hebbende, als dezelve blaarblijkelijk te zacht vindende. Het gevolg bewijst reeds nu de waarheid van 's mans gezegden, want *le Catholique* scheldt reeds 's lands vertegenwoordigers (zie hierboven.)

De Staten van Drenthe hebben den Graaf S. J. VAN HEIJDEN TOT REINESTEIN, den eenigen vertegenwoordiger, welken deze provincie in de Tweede Kamer heeft, en derhalve ook den eenigen, welken er alle jaren moet aftreden. Deze heer valt, dunkt ons, in de Cathegorie der leden, wier posten *ad vitam* schijnen te wezen.

Luxemburg heeft den heer J. F. MARECHAL herkozen en den Baron F. T. ANETHAN DE LA TRAPPERIE in plaats van den heer F. A. DE PREZ D'AIJE gesteld.

BRIEVEN OVER DEN AARD EN STREKKING VAN HET HOOGER ONDERWIJS. Uitgegeven door PH. W. VAN HEUSDE.

Veel is, en wordt er nog dagelijks bij voortduring over het Onderwijs in het algemeen geschreven, ter bevordering van ware verlichting en beschaving, — veel is er, Gode zij dank! vooral in Nederland in de laatste jaren met vrucht aangewend, om het heerlijke doel te bereiken, wat men met regt, na verloop van tijd, van een grondig onderwijs in alle vakken van wetenschap, verwachten kan. — Allerbelangrijkst zijn deze pogingen, die de grootste toejuiching van elk regtgeaard Nederlander verdienen; en dubbele lof zij hem toegebragt, die hieraan zijne krachten met vrucht *kan* en *wil* toewijden. Niet geheel ongepast kwam ons het volgende in bovengemeld werk voor, waarvan wij onze lezeren eenige regelen mededeelen: » Laat ons beginnen met nategaan, wat de tijd, wat de echt liberale geest onzes bestuurs, wat zoo vele uitstekende mannen, die, sedert onze herleving tot nu toe, de zaken van het openbaar onderwijs beheerden, uitgerigt hebben: maar ook, wat reeds vroeger in en na de tijden der onwentelingen door anderen is voorbereidt (dat zie men vooral niet voorbij. Ik bedoel de pogingen dier echte Philanthropen, die, voor dat de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen opkwam, iets dergelijks reeds beoogden, en, na dat die tot stand was gekomen, dezelve door geschriften, maar vooral door daden, door het oprigten en besturen van scholen, krachtdadig bevorderden. Veler namen zijn bijkans vergeten; want zij werkten meestal in stilte, eigen lof aan bevordering van waar nut achterstellende. Maar ook beroemde mannen zijn hier te noemen, wier namen onsterfelijk zullen zijn, die thans op onze Universiteiten en in andere hoogere betrekkingen uitblinken. Die allen waren het, welke den grond legden van hetgeen wij thans zien plaats hebben in ons lager onderwijs, en dat cuvier en noël bij hunne intrede in het land, in 1811, van verwondering opgetogen hield. En zie, hoe dit is voortgezet na den val van NAPOLEON, die dat alles tot den grond scheen te zullen verwoesten! Is het thans bij ons niet een der gewigtigste punten van Staatkunde, het onderwijs te bevorderen, ja maar ook in *dien* geest, in *die* strekking te bevorderen en te handhaven, als het toen had plaats gegrepen? Maakt het niet een der belangrijkste voorschriften der Bestuurders van Provinciën uit, dat zij op het Onderwijs een wakend oog houden? Ziet men niet allerwege, dat onzen beminden Koning niets meer ter harte gaat, dan dat Hij een goed geslacht onder Zijne regering zich doe vormen, waarover Zijne opvolgers mogen regeren? Wat kan Hij hun ook beter nalaten? Want daarom juist is dat lagere Onderwijs zoo belangrijk, omdat het daarvan afhangt, wat onze natie over dertig, veertig jaren wezen zal? Veel kunnen daaraan toebrengen de Gymnasien, veel ook de Akademiën; maar kort en goed: zoo op de kinderschool de gronden niet gelegd zijn van grondig onderwijs, en, hetgeen nog meer zegt, van zedelijkheid, vergeefs zullen alle onze pogingen zijn, om een *goed* nageslacht te doen rijpen: en dit is toch wel, geloof ik, het voornaamste!" Op eene andere plaats vervolgt hij: » De opvoeders en onderwijzers moeten onze jeugd, door onze Christelijke zedelessen, tot deugd en zedelijkheid brengen. Zóó en zóó alleen zullen wij een *goed* volk blijven en het nog meer worden. Voor allen, ik herhaal het, is dit onderwijs geschikt; want het is van bijzondere leerstellingen afgezonderd, en allen kunnen brave, deugdzame menschen worden, wanneer zij vroeg leeren, wat zij God, hunnen naasten en zich zelven verschuldigd zijn; maar geschikt is het ook voor de beschaafdsten der natie.

Hoe toch zal zich in iemand een hoogere aanleg, dan die van knaap of jongeling ontwikkelen, zoo hij als kind niet reeds voor het geheele leven voorbereid is geworden? Hoe zal iemand aan zijne bestemming voor hoogeren werkkring voldoen, zoo hij als kind niet reeds aan zijne bestemming om mensch te worden voldaan heeft?"

Dit is onmogelijk. Dus de handen verder in eengeslagen! Ver-
lichting meer en meer voorgestaan, en de heerlijkste vruchten
daarvan zullen zich openbaren. Mannen zullen er gevormd wor-
den, die, door liefde voor Vaderland en Vorst ons alles zul-
len zijn. Mannen die, als hechte zuilen van den Staat, zullen
toonen, dat zij in die eeuw geboren zijn, toen Koning WILLEM I
zijn schepter zwaaide, die niets anders beoogt dan het welzijn van
zijn volk!

Dat men alzoo in onze Zuidelijke Provinciën gevoele, hoe gewig-
tig de bevordering van het onderwijs is. Hoe noodzakelijk, om
datgene te zijn, wat men regtmatig wenschen kan. En het ha-
pert daar ook niet aan verdienstelijke mannen, die door onderwijs,
ook dáár, algemeene beschaving doen toenemen. Hoe gelukkig het
land, waar zucht naar kennis en beschaving, de eerste pligten zijn,
dáár kan men brave Burgers, dáár kan men goede Wijsgeeren
verwachten, die liefde voor hun land koesteren en de ware vrij-
heid en onafhankelijkheid zoeken.

» Vrijheid, zegt onze schrijver," heeft men meestal met onaf-
hankelijkheid verward, en niet zonder reden, want men stelde
haar tegen slavernij over: en zoo is gewis de vrije onafhankelijk-
heid. Maar, niet alle banden, die ons in de Maatschappij van
elkander afhankelijk maken, zijn slavenbanden. Het zijn banden
der liefde, die het kind aan zijne ouders en meesters, den vriend
aan zijnen vriend, den man aan zijne wederhelft, den burger aan
zijnen staat, den mensch aan den mensch en de menschheid ver-
binden: en liefde doet vrij, doet zelfstandig werken, zoo dikwijls
de zaak van al wie en al wat ons dierbaar is moet voorgestaan
en gehandhaafd worden.

Ja, zóó is liefde den mensch bij al zijne zucht tot onafhankelijk-
heid eigen, dat menig slaaf zich voor zijnen meester opofferde
en dan zich vrij gevoelde. Geene vrijheid, ik heb het reeds ge-
zegd, zonder zelfstandigheid: het is anders vrijheid van roovers en
oproermakers; maar ook geene zelfstandigheid zonder liefde. De
man, die in de Maatschappij het meest karakter heeft, is juist die
geen, die het minst onafhankelijk schijnt: want geheel schijnt hij
voor anderen te leven, geheel zich aan de belangen zijner betrek-
kingen, zijner vrienden, zijns vaderlands, der menschheid onder-
worpen te hebben, maar zoo niet alleen *voor*, maar ook *in* en
door alle anderen levende, trekt hij, als de plant uit alles wat
hem omgeeft voedsel en kracht, en roept hem zijn Vaderland,
roept hem de stem der menschheid te hulpe, dan ziet men, wie
in de Maatschappij zelfstandig, wie vrij mag heeten, en de vrij-
heid van anderen handhaven wil en kan. Diezelfde man, die
als zoon, als leerling, als vriend, als echtgenoot slaaf had kun-
nen schijnen van allen, die hij hoogachtte, eensklaps ziet men
hem in een held veranderen, voor wien ieder vreest en beeft,
die de regten van anderen schenden durft. En zoo, even zoo is
de natie, die vrij is en hare vrijheid handhaaft; want voor het beste
en vermogendste gedeelte bestaat zij uit zulke mannen."

O! dat dan zulke mannen met gezond oordeel en bedaardheid
het goede zoeken en doorzetten. Liefde en eendragt bevorderen,
en paal en perk helpen stellen aan al wat nog ongenoegen en on-
rust predike. Want gelukkig mag men Nederland noemen, bij an-
dere landen vergeleken. Of moet de mensch geneigd zijn, om
overal kwaad te ontdekken? Wee hem dan, want niets dan on-
rust zal hem vergezellen, geen genoegen is ergens voor hem te
smaken, en de eerste grond van zijne verbijstering, zal in de ver-
waarloozing van zijn opvoeding en onderwijs gelegen zijn.

Advertentiën.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.